Poštarina plaćena u gotovom

VJESNIK ĐAKOVAČKE BISKUPIJE

God. VII. Đakovo, listopad 1954. Broj 10

ENCIKLIKA SV. OCA PAPE PIJA XII.

„O SVETOM DJEVIČANSTVU"

(Nastavak)

III. Sredstva za očuvanje savršene čistoće

Pređimo sada, Časna Braćo, na ono, što se može iz te crkvene nauke o ljepoti djevičanstva izvesti za život.

Prije svega treba otvoreno izjaviti: zato, što djevičanstvo treba smatrati nečim odličnijim od braka, ne slijedi, da je ono nužno za postignuće kršćanske savršenosti. Jer može postojati svetost života i bez čistoće, koja je posvećena Bogu. To svjedoče mnogobrojni sveti ljudi i žene, koje Crkva časti javnim štovanjem, koji su bili vjerni bračni drugovi, i koji su bili izvrsni očevi i odlične majke. Osim toga nije baš rijetko susresti bračne drugove, koji najozbiljnije nastoje oko kršćanske savršenosti.

Slobodni i pametni izbor

Treba osim toga spomenuti, da Bog zapovijeđu ne poziva sve na djevičanstvo, kako to uči sveti Pavao ovim riječima: „Za djevice nemam zapovijedi, nego dajem savjet" (68). Dakle nas na prihvaćanje savršene čistoće potiče samo savjet, da bi ona mogla one, „kojima je dano" (69) sigurnije i lakše dovesti k evanđeoskoj savršenosti, kojoj teže i da bi postigli nebesko kraljevstvo. Stoga se ona, kako veli sv. Ambrozije, ne „nameće, nego predlaže" (70).

Iz tog razloga savršena čistoća traži od kršćana s jedne strane slobodni izbor prije nego se posve dadu i predadu Bogu, a s druge strane taj uzvišeni dar zahtijeva i posebnu milost od samoga Boga (71). Već Božanski Spasitelj o toj stvari ovako govori: „Svi ne shvaćaju riječ, nego kojima je dano... Tko može shvatiti, neka shvati" (72). Razmatrajući pažljivo tu svetu Spasiteljevu izjavu, Jeronim sve potiče „da svaki omjeri svoje sile, može li ispuniti zapovijedi djevičanstva i čistoće. Po sebi je naime čistoća lijepa i privlačiva. Ali treba dobro omjeriti sile, da shvati, koji može shvatiti. Glas Božji kao da potiče i kao da svoje vojnike bodri i poziva na nagradu za čistoću. Tko može shvatiti, neka shvati: tko se može boriti, neka se bori, neka pobijedi i nadvlada" (73).

Čistoća je teška krepost...

Čistoća je teška krepost. Da je netko može prihvatiti, traži se ne samo, da ima čvrstu volju i izričitu odluku, da se posve i za uvijek uzdržava od svih zakonitih užitaka, koje brak sa sobom nosi, nego da obuzdava i smiruje bdjenjem i borbom buntovne pokrete duha i tijela, da bježi od uznemiravanja svijeta, da svladava navale đavolske. Kako su istinite one riječi svetog Ivana Zlatoustoga: „I plod i izvor djevičanstva je raspeti život" (74). Djevičanstvo je prema Ambroziju kao žrtva i sama je djevica „prinos čistoće, žrtva djevičanstva" (75). Što više, sveti biskup Metod Olimpiski uspoređuje djevice s mučenicima (76), a sveti Grgur Veliki uči, da savršena čistoća nadomješta mučeništvo: „Premda naime nemamo prilike za progonstvo, naš mir ipak ima svoje mučeništvo, jer iako svoje vratove ne podmećemo pod mač, ipak duhovnim mačem siječemo u duši tjelesne želje" (77). Stoga čistoća, posvećena Bogu, zahtijeva jake i odvažne duše, koje su spremne da biju svoj boj i pobijede „poradi nebeskog kraljevstva" (78).

Svi oni, koji iz iskustva znadu, da su slabi u toj stvari, prije nego zađu tim uskim putem,

---

(68) *I Cor* 7,25.
(69) Matth 19,11.
(70) S. Ambroz., *De viduis*, c. 12, n. 72; P.L. XVI, 256; isp. S. Cipr., *De habitu virginum*, c. 23; P. L. IV 463.
(71) Isp. *I Cor* 7,7.
(72) Matth 19, 11 — 12.
(73) S. Jeronim, *Comment. In Matth.*, 19,12; P. L. XXVI, 136.
(74) S. Ivan Zlat., *De virginitate* 80; P.G. XLVIII, 592.
(75) S. Ambroz., *De virginibus*, lib. I, c. 11, n. 65; P. L. XVI, 206.
(76) Isp. S. Metod Olimp., *Convivium decem virginum*, Orat. VII, c. 3; P. G. XVIII, 128-129.
(77) S. Grgur Vel., *Hom. in Evang.*, lib. I, hom. 3, n. 4; P. L. LXXVI, 1089
(78) Matth 19,12.

neka ponizno poslušaju ovu opomenu svetog Pavla: „Ako li se ne uzdrže,“ neka se žene i udaju. Jer je bolje ženiti se, nego li gorjeti“ (79). Mnogima je teret neprestane uzdržljivosti bez sumnje toliko težak, da se on njima ne bi mogao savjetovati. Isto tako svećenici, koji su po svojoj teškoj službi dužni savjetom pomagati mladiće, koji teže k svećeništvu ili koji žele prihvatiti redovnički način života, pa kažu, da ih na to potiče neka prirodna sklonost duše, neka ih potaknu, da stvar dobro promotre, i da ne pođu tim putem, ako nema nade, da će njime ustrajno i sretno ići do kraja. Neka razborito prosude njihovu prikladnost, saslušavši i mišljenje liječnika, kolikogod puta bude bilo potrebno. Tada pak, ako i dalje ostane ozbiljna sumnja, napose iz stečenog iskustva u prošlom životu, neka založe svoj auktoritet, da kandidati odustanu od traženja savršene čistoće i neka ih ne pripuste svetim redovima ili redovničkim zavjetima.

...Ali je moguća uz milost Božju

No, iako je čistoća teška krepost, ipak je vjerno i savršeno mogu sačuvati oni, koji velikodušno odgovore na poziv Isusa Krista, zrelo promislivši, i koji učine sve što mogu, da je postignu: Kada naime prihvate stalež takve čistoće ili celibata, primit će od Boga dar milosti, kojim će darom potpomognuti moći izvršiti svoju odluku. Stoga, ako ih slučajno ima, koji ne osjećaju, da imaju dar čistoće, iako su se zavjetovali (80), neka stoga ne misle, da ne mogu u toj stvari udovoljiti svojim obvezama: *„Jer Bog ne zapovijeda ono što je nemoguće, nego zapovijedajući opominje i učiniti što možeš, i tražiti što ne možeš* (81) i pomaže da možeš“ (82). Tu istinu, punu utjehe, stavimo pred oči onima, kojima je volja oslabljena živčanim poremećajima i kojima neki liječnici, katkad i katolici, odveć olako savjetuju — navodeći posebni razlog — da se izuzmu od ovakve obveze, jer oni naime ne mogu bez štete po duševnu ravnotežu, očuvati čistoću. Koliko je korisnije i zgodnije i one, koji su na taj način slabi, pomoći, da bismo učvrstili njihovu volju i upozoriti ih, da je i njima moguća čistoća prema apostolovim riječima: „Vjeran je Bog, koji vas ne će pustiti, da se iskušate većma, nego što možete, nego će učiniti s kušnjama povoljan izlaz, da mognete podnijeti“ (83).

A ovo su pomoćna sredstva, koja nam je preporučio sam Otkupitelj, kojima ćemo uspješno zaštititi svoju krepost: pažljiva naime i trajna budnost, kojom izvršujemo sve, što je u našoj sposobnosti. A osim toga stalna molitva, kojom od Boga prosimo, što radi svoje slabosti postići ne možemo: „Bdijte i molite. da ne padnete u napast: duh je istina voljan, ali je tijelo slabo“ (84).

...Bdjenje i mrtvenje...

Ovakva budnost, koja se proteže na svaki čas života i na svaku okolnost i prilike, vama je bezuvjetno potrebna: „Tijelo vojuje protiv duha, a duh protiv tijela“ (85). Ako netko tim mekama tijela popusti, pa makar malo, vrlo lako će osjetiti, kako pomalo klizi u ona tjelesna djela, koja nabraja apostol (86), a koja su najgore i najružnije ljudske mane.

Stoga treba da prije svega bdijemo nad pokretima strasti i sjetila, i da ih tako obuzdavamo svojevoljnom strogošću života i mrtvenjem tijela, da ih učinimo podložnima zdravom razumu i Božjem zakonu: „A oni, koji su Kristovi, raspeše svoje tijelo s manama i požudama“ (87). Sam Apostol naroda o sebi priznaje: „Kažnjavam svoje tijelo i dovodim u pokornost, da ne bih sam bio osuđen, dok drugima propovijedam„ (88). Svi su sveti ljudi i svete žene strogo bdjeli nad pokretima svojih osjećaja i strasti i te su pokrete katkada najoštrije obuzdavali prema riječima samog Božanskog Učitelja, koji kaže: „A ja vam kažem, da je svaki, koji pogleda ženu s grješnom željom, već sagriješio s njome u srcu svome. I ako te tvoje desno oko sablažnjava, iskopaj ga i odbaci od sebe, jer je bolje, da ti propadne jedno oko, nego da cijelo tijelo padne u gehenu“ (89). Ovom opomenom, kako očito izlazi, naš Božanski Spasitelj traži od nas prije svega to, da ni srcem ne popustimo nikada grijehu, i isto tako da čvrstom voljom odbijamo sve, što bi moglo, pa i na najmanji način, povrijediti tu prekrasnu krepost. U toj stvari čovjek ne može nikada biti dosta oprezan, i nikada dovoljno strog. Ako nekomu njegovo slabo zdravlje ili kakvi drugi razlozi onemogućuju teže strogosti tijela, ipak ga nikada ti razlozi ne izuzimaju od obveze, da bdije i da iznutra obuzdava samoga sebe.

...Izbjegavanje napasti i grješnih prilika

Osim toga dobro je napomenuti — što uostalom uče sveti Oci (90) i crkveni Učitelji (91), da se teže možemo oprijeti mamcima grijeha, zamkama požuda, ako im se direktno suprotstavimo, nego radije, da ih prema svojim silama izbjegavamo. Da bismo zaštitili čistoću, prema riječima svetog Jeronima, više vrijedi bježanje od otvorenog boja: „Bježim, da ne budem pobijeđen“ (92). Ovaj bijeg treba shvatiti tako, da marljivo odbacujemo ne samo prilike za grijeh, nego treba, da u ovakvim borbama svoj duh i svoje srce uzdignemo na Božanske stvari, a posebno da upremo oči u Onoga, kome smo po-

(79) *I Cor* 7,9.
(80) Isp. *Trident. Konc.*, sjed. XXIV, kan. 9.
(81) Isp. S. Augustin, *De natura et gratia*, c. 43, n. 50; P. L. XLIV, 271.
(82) *Trident. Konc.*, sjed. VI, c. 11.
(83) *I Cor* 10, 13.
(84) Matth 26, 41.
(85) *Gal* 5, 17.
(86) Isp. *ibid* 19—21.
(87) *Ibid* 24.
(88) *I Cor* 9, 27.
(89) Matth 5, 28—29.
(90) Isp. S. Cezar. Arelat., *Sermo 41;* izd. G. Morin, Maredsous, 1937, sv. I. str. 172.
(91) Isp. S. Toma, *In Ep. I ad Cor VI*, lect. 3; Franjo Saleški, *Introduction à la vie devote*, IV dio, c. 7; S. Alfonzo Liguori, *La vera sponsa di Gesu Cristo*, c. 1, n. 16; c. 15. n. lo.
(92) S. Jeronim, *Contra Vigilant.*, 16: P. L. XXIII., 352

svetili svoje djevičanstvo. „Pogledajte ljepotu Onoga koji vas ljubi“ (93), kako opominje sveti Augustin.

Sveti su ljudi i svete žene uvijek smatrali najboljim sredstvom borbe protiv ovakovih napasti bijeg i pažljivu budnost, kojim sredstvima treba da se najbrižnije čuvamo od svih grješnih prilika. Međutim se čini, da se danas svi s time ne slažu. Neki naime tvrde, da se svi kršćani, a osobito svećenici, ne smiju, kao u stara vremena, odvajati od svijeta, kako vele, nego treba da budu u svijetu i stoga je potrebno, da se izvrgnu opasnosti, potrebno je — vele — okušati svoju čistoću, da tako bude jasno, imaju li ili nemaju sposobnost, da se opru. Sve dakle treba da vide mladi klerici, tako da nauče sve ravnodušno gledati i da tako postanu otporni protiv svih napasti. Stoga lako dopuštaju, da mogu, ne pazeći ni na kakvu čednost, bacati oko na sve, na što im ono padne; da mogu posjećivati kina, pa i one komade, koje su zabranili katolički cenzori; da mogu prelistavati novine, pa i besramne; da mogu čitati ljubavne romane, koji se nalaze na Indeksu zabranjenih knjiga, ili koji su zabranjeni po prirodnom zakonu. I to dopuštaju zato što misle, da se danas mnoštvo hrani takvim izdanjima i novinama, a način mišljenja i osjećanja tog mnoštva moraju poznavati oni, koji im žele pomoći. A lako uviđamo, da je to krivi i lažni način odgajanja klera i da tako ne bi postigao svetost povjerene službe. Onaj naime, „koji voli pogibao, u njoj će i propasti“ (94). I ovdje nam zgodno dolazi opomena svetog Augustina: „Nemojte reći, da su vam srca čedna, ako su vam oči nečedne, jer je nečedno oko znak nečedna srca“ (95).

Ovako žalosna praksa se nesumnjivo temelji na velikoj zabludi i zbrci kod zaključivanja. Istina: Krist je Gospodin ustvrdio za apostole: „Poslah ih u svijet“ (96), ali je prije toga za njih rekao: „Nisu od svijeta, kao što nisam ni ja od svijeta“ (97), a Božanskog je svoga Oca molio ovim riječima: „Ne molim te, da ih uzmeš od svijeta, nego da ih čuvaš od zla“ (98). I sama je Crkva, koja radi prema tim istim načelima, izdala zgodne i pametne norme (99), da svećenike odvrate od zlih napasti, u koje bi lako mogli upasti oni, koji se kreću u svijetu i koje direktive stavljaju u sigurnost svetost njihova života, dosta daleko od briga i naslada ljudi laika.

Iz još većih razloga treba da budu odijeljeni od svjetske buke mladi klerici, zato što ih treba odgajiti za duhovni život i za svećeničku i redovničku savršenost, prije nego izađu da biju svoj boj; da proborave u sjemeništu ili skolastikatu dulje vrijeme, gdje ih treda poučavati i marljivo i vrijedno obrazovati, da upoznaju ona pitanja, koja treba znati, koja postavlja današnje vrijeme, prema načelima, koja smo dali u Svojoj Poruci *Menti Nostrae* (100). Koji bi naime vrtlar, kakvu malu biljku, ali još nježnu, zato izložio buri i vjetru, da iskuša njezinu čvrstoću, koje još nema? A pitomce i skolastike u sjemeništima treba smatrati još slabim biljkama, koje je još potrebno držati na sigurnom i pomalo spremati za borbu i otpor.

Kršćanska stidljivost

Svakako će bolje i korisnije učiniti odgojitelji duhovne mladeži, ako budu usadili u duše mladića načela kršćanske čednosti, koja je toliko važna za potpuno očuvanje djevičanstva i koja se uistinu može nazvati razboritost čistoće. Čednost se naime obazire i na pogibao, koja prijeti i zabranjuje, da se tko izloži pogibelji, i zapovijeda, da se klonemo i nekih okolnosti, od kojih netko manje razborit ne bježi. Čednost ne voli ružnih ni prostih riječi i straši se i od najmanje nečednosti, marljivo se čuva sumnjivog prijateljstva s osobama drugog spola, a duh potiče da iskazuje dužno poštovanje tijelu, koje je ud Kristov (101) i hram Duha Svetoga (102). Onaj, koga resi kršćanska čednost, ne želi nikakav grijeh nečistoće i od njega se uzdržava, kad ga god privlači njegova zamka.

Čednost nadalje roditeljima i odgojiteljima nadahnjuje i stavlja na usta zgodne riječi, kojima treba odgajati mladenačku svijest u čistoći. Stoga, kako smo upozorili u alokuciji, koju smo nedavno održali, tu čednost ne smijemo tako shvatiti, da se ona izjednači s vječnom šutnjom, i da o tom, kod moralnog odgoja, nikada ne bude ni jedne, pa ni oprezne riječi“ (103). Zaista u naše vrijeme neki odgojitelji i učitelji previše često uzimaju u dužnost, da nevine dječake i djevojčice tako poučavaju o tajnama ljudskog začeća, da vrijeđaju njihov stid. A kršćanska razboritost traži, da u toj stvari mora postojati umjerenost i opreznost.

Ovu naime stidljivu čednost podržava strah Božji, onaj naime sinovski strah, koji se temelji na kreposti duboke kršćanske poniznosti, po kojem se čuvamo najvećom brigom svakog grijeha, kako to naš Predšasnik Klement I. tvrdi ovim riječima: „Onaj, koji je čist tijelom, neka se ne hvali, kad znade, da je drugi, koji mu dade dar uzdržljivosti“ (104). A koliko kršćanska poniznost znači za čuvanje čistoće, nitko nije možda jasnije učio od Augustina: „Budući da je uzdržljivost,

---

(93) S. August., *De sancta virginitate*, c. 54; P. L. XL, 428.
(94) *Eccli* 3, 27.
(95) S. August., *Epist.* 211, n. lo; P. L. XXXIII, 961.
(96) Jo 17, 18.
(97) *Ibid* 19.
(98) *Ibid* 15.
(99) Isp. *C. I. C.*, kan. 124—142. Isp. Bl. Papa Pijo X, Exhort. ad clerum cathol. *Haerent animo*, A. A. S., XLI, 1908, str. 565—573; Pijo Papa XI, Enciklika *Ad catholici sacerdotii fastigium*, A. A. S, XXVIII, 1935, str. 23—30; Pijo XII, Apostolska Poruka *Menti Nostrae*, A. A. S., XLII, 1950, str. 692—694.
(100) Isp. *A. A. S.* XLII, 1950. str. 690—691.
(101) Isp. *I Cor* 6, 15.
(102) *Ibid* 19
(103) Alokucija *Magis quam mentis*, od 23. rujna 1951; A. A. S. XLIII, 1951, str. 736.
(104) S. Klem. Rimski, *Ad Corinthios*, XXXVIII, 2; izd. Funk—Diekamp, *Patres Apostolici*, sv. I., str. 148.

a posebno djevičanstvo, veliko dobro kod Božjih svetaca, najbudnije treba pripaziti, da se ne pokvari ohološću . . . Ovo dobro, koliko vidimo da je veće, toliko se više bojimo kradljivca oholosti, da ne propadne. Samo Bog, koji je dao i *Bog, koji je ljubav,* čuva to djevičansko dobro (105). Čuvar je dakle djevičanstva ljubav, a taj čuvar počiva na poniznosti“ (106).

Pomoć molitve i sakramenata

Još nešto treba dobro pogledati. Da bismo sačuvali neokaljanu čistoću, nije dosta samo budnost i čednost. Moramo se poslužiti i pomagalima, koja posve nadvisuju naravne snage. To su: molitva, upravljena Bogu, sakramenat ispovijedi i Pričesti i žarka pobožnost prema presvetoj Majci Djevici.

Nikada ne smijemo zaboraviti, da je savršena čistoća uzvišeni dar, koji nam je Bog dao. U vezi s tim jasno opaža sveti Jeronim: „Onima je dan koji su molili, koji su htjeli, koji su radili, da prime (107). Svakomu se naime koji traži daje, onaj koji traži naći će, a onome, koji kuca otvorit će se“ (108). O svetoj molitvi ovisi, dodaje Ambrozije, ustrajna vjernost djevica Božanskom Zaručniku (109). A sveti Alfonz Liguori, onom žarkom pobožnošću, kojom se isticao, uči, da nema potrebnijeg i sigurnijeg sredstva za svladavanje napasti protiv divne kreposti čistoće, od ovoga: odmah se molitvom uteći Bogu (110).

Uz molitvu treba nadodati i sakramenat Ispovijedi, koji nas čisti i ozdravlja, kad ga često i gorljivo primamo, kao duhovni lijek. Isto tako i Euharistijska hrana, koju bl. uspomene naš Predčasnik Leon XIII. naziva najboljim „lijekom protiv požude“ (111). Što je duša čistija i svetija, sve je željnija toga Kruha, iz kojeg crpi snagu, da se opre svim privlačnostima nečistoga grijeha i da se što uže sjedini s Božanskim Zaručnikom: „Tko jede moje tijelo i pije moju krv, u meni ostaje i ja u njemu“ (112).

Pobožnost prema presvetoj Djevici

Još jedan važan i ponovno tokom vjekova prokušani način, kojim se čuva i njeguje neokaljana i savršena čistoća, jest postojana i žarka pobožnost prema Bl. Djevici Mariji. U toj se pobožnosti na neki način nalaze i sva ostala pomagala. Jer onaj, koji je zaista i iskreno prožet tom pobožnošću, toga ona bez sumnje potiče na opreznu budnost, na žarku molitvu, da pristupa svetoj Ispovijedi i da spasonosno dolazi k svetom Stolu. Stoga očinskim srcem potičemo sve svećenike, a i redovnike, da se stave pod posebnu zaštitu Blažene Djevice Marije, koja je Djevica i „Učiteljica djevičanstva“, kako tvrdi Ambrozije (113), i koja je svemoćna Majka napose svih onih, koji se dadoše i posvetiše Božanskoj službi.

Po Njoj je nastalo djevičanstvo, opaža već Atanazije (114), a sveti Augustin to jasno uči ovim riječima: „Djevičansko je dostojanstvo započelo od svete Djevice“ (115). I slijedeći svetog Atanazija, (116) i sveti Ambrozije stavlja Mariju kao uzor djevicama: „Nju nasljedujte, kćeri . . . (117). Neka vam dakle bude život Marijin kao slika djevičanstva u kojoj se, kao u ogledalu, sjaji sjaj čistoće i ljepote kreposti. Odatle slobodno uzmite primjere za život, jer oni zorno pokazuju, što treba popraviti, što nasljedovati, a što držati . . . Ona je slika djevičanstva. Takva je zaista bila Marija, da je sam njezin život pouka za sve . . . (118). Neka dakle sveta Djevica bude pravilo vašeg života“ (119). „Tako je velika bila Njezina milost, da milost djevičanstva ne čuva samo za sebe, nego i za sve one, kojima se približi“ (120). Kako je istinita ona riječ svetog Ambrozija: „O, bogatstva Marijina djevičanstva!“ (121). Zbog toga bogatstva i današnjim je djevicama i redovnicima i svećenicima od prevelike koristi promatrati Marijino djevičanstvo, da vjernije i savršenije obdržavaju čistoću svoga staleža.

Ali, neka vam ne bude dosta, predragi sinovi i kćeri, razmatrati samo o krepostima Blažene Djevice Marije. Nego se i utecite k Njoj s najvećim pouzdanjem, slijedeći savjet svetog Bernarda, koji ovako potiče: „Tražimo milost i tražimo je po Mariji“ (122). A napose u ovoj Marijinoj godini u Njezine ruke stavite brigu oko svog duhovnog života i savršenosti, slijedeći primjer svetog Jeronima, koji je tvrdio: „Za mene je djevičanstvo posveta Mariji i Kristu“ 123).

IV. Brige svetog Oca

U velikim teškoćama, što ih danas mora proživljavati Crkva, naša se duša, Časna Braćo, duša vrhovnog Pastira, napunja velikom utjehom, kad vidimo, da se djevičanstvo, koje svuda po svijetu cvjeta, mnogo časti i cijeni u naše vrijeme, kao i u prijašnja vremena, premda se, kako rekosmo, sukobljuje sa zabludama, koje će, nadamo se, kao isprazne brzo iščeznuti.

---

(105) I Jo 4, 8.
(106) S. August., *De sancta virginitate,* cc. 33, 51; P. L XL, 415, 426; isp. cc. 31—32. 38; 412—415, 419..
(107) Isp. Matth 19, 11.
(108) Isp. *ibid* 7, 8; S. Jeronim, *Comm. in Math.* 19, 11; P. L. XXVI, 135.
(109) Isp. S. Ambroz., *De virginibus,* lib. III, c. 4, nn. 18—20: P. L. XVI, 225.
(110) Isp. S Alf. Liguori, *Pratica di amar Gesu Cristo,* c. 17, nn. 7—16.
(111) Leo XIII, Enckl. *Mirae caritatis,* od 28. svibnja 1902; A. L. XXII, str. 1902—1903.
(112) Jo 6, 57.
(113) S. Ambroz., *De institutione virginis,* c. 6, n. 43; P. L. XVI, 320.
(114) Isp. S. Atanaz., *De virginitate,* izd. Th. Lefort, *Museon,* XLII, 1929, str. 247.
(115) Sv. Augustin, *Serm. 51,* c. 16, n. 26; P. L. XXXVIII, 348.
(116) Isp. S. Atanaz., *Ibid.,* str. 244.
(117) S. Ambroz., *De institutione virginis,* c. 14, n. 87; P. L. XVI, 328.
(118) S. Ambroz., *De virginibus,* lib. II, c. 2, n. 6. 15; P. L. XVI, 208, 210.
(119) *Ibid.,* c. 3, n. 19; P. L. XVI, 211.
(120) Sv. Ambroz., *De institutione virginis,* c. 7, n. 50;
(121) *Ibid.,* c. 13, n. 81. P. L. XVI, 339.
(122) S. Bernard, *In nativitate B. Mariae Virrinis,* Sermo de aquaeductu, n. 8; P. L. 183, 441—442.
(123) S. Jeronim, *Epistol.* 22, n. 18; P. L. XXII, 405.

Sve manje zvanja

Priznajemo, da tu našu radost pomalo muti neka žalost, kad saznajemo, da se iz dana u dan u mnogim krajevima umanjuje broj onih, koji, pozvani nekim Božanskim glasom, prihvaćaju djevičanski stalež. Već smo gore rekli, koji su tome glavni razlozi. Nije potrebno, da to ponavljamo. Radije vjerujemo, da će oni odgojitelji mladeži, koji su u toj stvari zapali u zabludu, što prije ih otkriti i odbaciti i tako izliječiti i sebe i njih i kolikogod mogu, da će uznastojati svim silama pomoći one, koji osjećaju, da su pozvani, da prihvate svećeničko ili redovničko zvanje i da svi oni, koji su povjereni njihovoj brizi, postignu željeni cilj. I kamo sreće da se dogodi, da nove i brojnije čete svećenika, redovnika i redovnica, kako to odgovara sadašnjim potrebama Crkve i brojem i krepostima, što prije pridođu za obradu Božanskog vinograda.

Potičemo nadalje, kako nam nalaže i dužnost Naše Apostolske službe, očeve i majke, da rado daju Gospodinu na službu sinove, koji su na nju pozvani. Ako im je to teško, ako ih to žalosti i zabrinjuje, neka pažljivo razmišljaju riječi, kojima je sveti Ambrozije milanski opominjao majke: „Poznavao sam mnoge, koje bi htjele biti djevice, a brane im njihove majke... Ako bi vaše kćeri htjele birati čovjeka, mogle bi po zakonu izabrati koga žele. Njima dakle, kojima je slobodno izabrati čovjeka, zar nije slobodno izabrati Boga?“ (124).

Neka dakle promisle roditelji, kolika je to za njih čast, da vide svoga sina, da je odlikovan svećeništvom ili svoju kćer, da je svoje djevičanstvo posvetila Božanskom Zaručniku. Što se tiče posvećenih djevica, za njih milanski biskup ima i ove riječi: „Čuli ste, roditelji... Djevica je dar Božji, prinos njena oca, svećeništvo čistoće. Djevica je žrtva majke, čija svakodnevna žrtva umilostivljuje Božju srdžbu“ (125).

Briga za progonjene

Sada pak, prije nego završimo ovo Pismo, želimo, Časna Braćo, svoje misli i svoje srce obratiti onima, koji, zaposleni u svetoj službi, u mnogim krajevima trpe teške i žalosne progone. Neka uzmu za primjer svete djevice iz prvih kršćanskih vremena, koje su hrabro i junački podnijele mučeništvo radi svoga djevičanstva (126).

Svi oni, koji su stvorili čvrstu odluku, da će služiti Kristu, neka u onom: „sve do smrti“ (127) hrabro ustraju. I neka imaju pred očima, da su njihove poteškoće i neprilike, kao i molitve, od velike vrijednosti pred Bogom za obnovu Njegova kraljevstva u njihovim krajevima i u cijeloj Crkvi. Isto tako neka budu uvjereni, da će oni, koji budu „slijedili Janje, kamo god pođe“ (128) na vijeke pjevati „pjesmu novu“ (129), koju nitko drugi ne može pjevati.

Mi pak očinski osjećamo s onim svećenicima, redovnicima i redovnicama, koji svoju vjeru hrabro ispovijedaju sve do mučeništva. I ne samo za njih, nego i za sve, koji se bilo na kojem kraju zemlje posve posvećuju Božanskoj službi, smjerno prinosimo Bogu svoje molitve, da ih utvrdi, ojača i utješi. A sve vas, Časna Braćo, i vaša stada žarko molimo i potičemo, da se mole zajedno s nama, i da izmolimo svima potrebnu Božansku utjehu, Božanske darove i pomoć.

Neka bude zalogom tih Božanskih darova i kao znak Naše posebne naklonosti Apostolski Blagoslov, koji podjeljujemo, Časna braćo, od svega srca vama i ostalim svećenicima, redovnicima i redovnicama, u prvom redu onima, „koji progonstvo trpe radi pravde“ (130) i svim vašim vjernicima.

Dano u Rimu, kod svetog Petra, dana 25. ožujka, na dan Navještenja Bl. Djevice Marije, godine 1954., Pontifikata Našega 16.

Papa Pijo XII.

(124) S. Ambroz., *De virginibus*, lib. I, c. lo, n. 58; P. L. XVI, 205.
(125) *Ibid.*, c. 7, n. 32; P. L. XVI, 198.
(126) Isp. S. Ambroz., *De virginibus*, lib, II, c. 4, n. 32; P. L. XVI, 215—216.
(127) *Phil* 2, 8. (128) *Apoc* 14, 4.
(129) *Ibid* 3. (130) Matth 5, 10.

Haec doce et exhortare

(Nacrt za propovjedi o glavnim kršć. istinama)

36. Otac i majka kao odgojitelji

Često put se čuju tužbe: ne valjaju nam djeca, zločesta nam mladež. Postavlja se i pitanje: tko je tome kriv? Malo ćemo suziti to pitanje i nastojati na nj odgovoriti. Radi se o ovom: tko je kriv, da su djeca nevaljana i mladež pokvarena, očevi ili majke? Tko je od njih dužan odgajati? Da li je ispravno, što nekad čujemo: nek se mati brine za njih, imam ja drugih briga!

1. **Različite naravi i značajevi.** — Možemo li zamisliti muškarca kako veze, prede, pere rublje? Ili ženu kao kovača, stolara? Plače li kad otac, kad ga je dijete uvrijedilo? Možda to nismo nikad doživjeli. Muškarac i ženska u mnogim se stvarima razlikuju. I po svojim sposobnostima, nagnućima, osjećajima i tolikim drugima stvarima, pa je onda jasno, da takve razlike postoje i između oca i majke.

Nas ne bi te razlike ovdje zanimale, da to nema utjecaja i na odgoj. Drugačije na dijete djeluje otac, drugačije mati. Najbolje se to vidi kod siročadi, djece, koja nemaju oca ili majke.

Poznata je činjenica, da su obično djeca, koja su ostala bez oca, kad narastu, dosta raspuštena. Obično manje poštuju starije nego li ostala djeca. Ne priznaju autoriteta. Često put su razmažena, pa i nepromišljena. Sve su to posljedice jednostranog, nepotpunog odgoja. Tu manjka čvrsta očeva ruka, njegov autoritet, pa i njegova strogost. Razmaženost je često puta posljedica toga, što majka gleda samo u svojoj djeci siročad bez oca. Ona nastoji, da im nekako to nadoknadi svojom nježnošću i popustljivošću i baš time griješi. Ona je po svojoj naravi već dosta nježnja. Njenoj djeci ne manjka nježnost već očeva čvrstoća. Bolje bi bilo, da je stroža prema djeci, jer bi im time barem donekle nadomjestila oca.

Djeca bez majke pokazuju druge osobine. Više su zatvorena, plaha, nepovjerljiva, previše ozbiljna. Lako se zamjećuje, da toj djeci manjka nježno majčino srce, njena samilost i razumjevanje. Dijete ovdje vodi samo očev razum, nema uvijek dovoljno topline. Otac nikada ne može tako razumjeti dijete kao majka. Teško je ocu zamijeniti majku, teže nego li njoj oca.

Djetetu trebaju i jedno i drugo; i očeva čvrstoća i majčina nježnost, i zato oni oboje, i otac i majka, moraju sudjelovati kod odgoja svoje djece.

2. **Različite dužnosti pri odgoju.** — Majka je više s djecom; ima više prilike, da na njih djeluje, nego li otac, kojeg njegov posao vodi na njivu, u radionicu ili u ured, daleko od kuće. Mati će zato imati više prilike da uoči i ispravlja pogreške svoje djece. Češće će moći, da djetetu govori, priča, poučava ga, uči ga vjeronauk. Redovito će imati više prilike voditi dijete u crkvu, s njim moliti. Njoj više odgovara, da priča djetetu o Isusu, anđelu čuvaru... Ali i otac mora učiniti svoje. On mora svaki dan sve znati o svojoj djeci bilo da ga o tom izvjesti majka, ili, još bolje, sama djeca. Veoma je dobar običaj, da dijete mora ispričati ocu, kad ovaj dođe, što je radilo, što je skrivilo itd. Otac mora na neki način potvrditi sve ono što je majka preko dana s djetetom učinila. Ako je majka kaznila dijete, otac će ga ponovno ukoriti radi tog prestupka i otvoreno mu reći, da je zaslužio, što je dobio od mame. Nikad ne smije majku koriti, što je možda kaznila dijete. Pohvalit će dijete, ako je bilo dobro, poslušno i marljivo za vrijeme njegove otsutnosti. Dijete će mu eventualno pokazati, što je taj dan napravilo, a on će pokazati zanimanje za dječji posao. Tražit će otac od djeteta, da mu ispriča, prepriča što mu je eventualno mama preko dana pričala i učila ga. On će još možda nešto nadodati. Svakako otac mora na bilo koji način potvrditi, rekli bi ratificirati, sve ono što je majka učinila s djetetom. Ali i otac mora nekad poučavati, iznijeti pred dijete nešto novo. Kad je na pr. govor o brigama i teškoćama, dodati koju riječ o Božjoj Providnosti, svemogućnosti... Dirljivo je promatrati, kako dobri otac uči svoje dijete moliti... Nije dobro, ako otac prepusti isključivo kažnjavanje djeteta majci; i on ga mora nekad kazniti za njegov prestup, pogotovo onda, ako je dijete pogriješilo nešto baš proti majci (bilo joj neposlušno, uvrijedilo je).

3. **Ali uvijek saglasnost.** — Majka tuče dijete, jer ga želi na taj način odučiti od psovke, koju je naučilo. Često ga kažnjava, ali uzalud. Razlog jednostavan: dijete čuje svaki dan oca, gdje niže najgore psovke. Od oca uči jedno, od majke drugo, suprotno. Kome će dijete vjerovati? Jedna od osnovnih dječjih osobina je oponašanje. Ono će u prvom redu oponašati svoje najbliže, roditelje. I kako dijete može razumjeti, da mu mama brani ono isto, što čini otac. Ako smije tata, smijem i ja, rezonira često dijete, ali mama kaže: ne. Nastaje zbrka, kojom je posve pokoleban autoritet roditelja pred djetetom. Osnovne ćudoredne principe i istine dijete uči od roditelja. Oni su za nju najveći autoritet. (Često put čujemo dječju argumentaciju: moj tata je rekao ovo, moja mama kaže, da je to tako itd.) A šta onda, kad mama kaže ovako, a tata onako? Dijete gubi vjeru u njihove riječi, pouke, sve. Ono se uči uvijek sumnjati o njihovoj iskrenosti, znanju, dobroj volji. Kad do tog dođe,) onda više nema ni govora o kakvom odgoju, pogotovo ne o kršćanskom.

Ali kad je kod roditelja uvijek jednodušnost, kad jednako zapovjedaju i isto zabranjuju, onda dijete stiče sigurnost i pouzdanje u svoje roditelje. Pa da mu dođe ne znam tko i neka mu priča, što god hoće, za dijete je svetinja ono što je čulo i naučilo od svojih roditelja, i ono će to smatrati jedino ispravnim. I ako već roditelji imaju kakove nesuglasice obzirom na djecu, neka ih nikad ne pokazuju pred njima, a pogotovo se pred njima ne objašnjavaju.

Da li je ispravno, što nekad čujemo očeve gdje govore, da su svu brigu oko odgoja djece prepustili majci? Tko je više kriv, da nam ne valjaju djeca, da nam je mladež pokvarena: otac ili mati? Onaj, koji nije ispunio svoju dužnost! Ili možda nesloga u kući? Tko je kriv? Odgovorite sami svaki za sebe!

37. Krist — uzorni odgojitelj. Kristove odgojne metode.

Dobro nam je iz Evanđelja poznat slučaj Marte i Marije. Isus se navratio svome prijatelju Lazaru, da se malo kod njeg odmori. Ali i taj odmor Isus upotrebljava za pouku. Sestra Lazarova, Marija, sjela je podno Isusovih nogu, da ga sluša i ne dopušta, da joj izmakne i jedna Isusova riječ. Za to je vrijeme druga sestra — Marta, u velikom poslu. Mora spremiti ručak, počastiti Učitelja i Njegove apostole. Sama ne može na sve stići, pa se obraća Učitelju i moli ga: „Gospodine, reci, da moja sestra Marija dođe i pomogne mi“. Ali umjesto pomoći Isus je prekorava: „Marta, Marta, brineš se i uznemiruješ za mnoge stvari, a samo jedno je potrebno. Marija je najbolji dio izabrala, koji se ne će oduzeti od nje“.

Okupimo se danas časak oko Isusa! Promatrajmo Ga, slušajmo Ga; možda i nama ima nešto reći, što je za nas jedino potrebno.

1. Ljubav prema djeci. — Jedno dvorište. Isus je umoran od puta i propovijedanja. Svratio se ovamo, kod jednog dobrog čovjeka, da malo sa svojim učenicima otpočine. Tako je ugodno sjediti u večernjem hladu nakon pješačenja po prašini i žegi! Kako godi biti sam, na miru, poslije one gužve i vreve. I zato nije čudo što su se apostoli uznemirili, kad su vidjeli, da se okupljaju žene s djecom. Znali su dobro, da se spremaju doći Učitelju, i onda ode njihov odmor i počinak. Zato su se požurili, da sve to još pravovremeno spriječe. Ne žele uznemirivanja. Ali Isus njih sprečava u njihovoj namisli: „Pustite malene, da dođu k meni, jer je njihovo kraljevstvo nebesko.“ I majke s djecom su došle. Isus je za čas okružen sa svih strana. Sva bi djeca što bliže Njemu, guraju se i guraju Njega. Svi mu nešto pričaju, tepaju. A Isus se na sve to smiješi, razgovara s njima, uči ih i blagosivlje. — Jedini točni zaključak: Isus je vrlo volio djecu. Za njih nije bio umoran. Predpostavio je njihovo veselje odmoru svojem i svojih apostola.

Druga slika. Apostoli se prepiru, koji je od njih veći, glavniji, koji ima prednost pred drugima. Isus brzo dokrajčava prepirku. Doveo među njih jedno dijete. Ne shvaćaju odmah, što im to Isus govori. „Ako se ne ponizite i ne postanete kao ovo dijete, ne ćete ući u kraljevstvo nebesko.“ I kao da nastavlja: Dijete je najveće.

Pogledajmo sad malo sebe! Oče, majko! Da li običavate okupiti svoju djecu oko sebe, posaditi ih možda na svoja koljena i pričati im, ali nešto lijepo, od srca srcu? I onda, kad ste umorni od posla? Smatrate li, da je dijete radi vas ili ste vi radi djeteta? Često puta se čuju šale, tko je glava u kući, muž ili žena. Danas se upitajmo, tko je najglavniji u kući. Radi koga je Bog ustanovio ženidbu, obitelj? Da li radi muža? Ili žene? Ili možda radi djece?

Prvo ćemo danas naučiti podno Isusovih nogu ovo: ljubav prema djeci, prava, potpuna, nesebična, spremna za žrtve. I još nešto: za našu djecu moramo naći uvijek vremena — i zimi i ljeti — jer su ona glavna svrha naše obitelji, jer su ona najglavnija.

2. Poučavanje. — Vrlo velik dio Isusova javna života jest propovijedanje. Govorio je, pričao je tako lijepe priče, a one su dizale ljudska srca tamo gore, k nebu, gdje je Otac nebeski, gdje je tako lijepo. Razumijemo ono mnoštvo, koje je danima išlo za Njim, da Ga čuje. Kako i ne bi! Kad ih hoće poučiti, čini to u priči. Kad ih želi potaknuti na dobro, Njegove riječi tako zahvate čovjeka, da im se ne može oteti.

Dragi roditelji! Govorite li kada svojem djetetu o dragom Bogu? Da nije možda sva vaša vjerska pouka vašeg djedeta u tom, da naučite svoje dijete prekrižiti se, Oče naš, Vjerovanje i još možda koju molitvu i — vi ste kršćanski odgojili svoje dijete, učinili ste sve, vašoj je dužnosti udovoljeno? Isus je kroz tri godine svoga javnog djelovanja naučio apostole samo jednu molitvu (Oče naš) napamet, ali im je zato svaki dan pričao o dragom Bogu, učio ih što će i kako će moliti. Čime se vi zadovoljavate? Jeste li kad pričali svojoj djeci o malom Isusu i Njegovoj Mami, o Betlehemskoj štalici, o Izgubljenom sinu, o Kalvariji? Da li ste kad razgovarali sa svojom djecom o Bogu, koji je stvorio ovaj silni svijet s vrapcima i macama, sa cvijećem i žitom, kišom i snijegom? — Nemamo vremena! Ali za nas je **jedino** i prvo potrebno odgojiti duše naše djece! Za to **moramo** naći vremena!

3. Molitva. — Često spominju Evanđelisti, da je Isus znao otići nekud sam i moliti, po cijelu noć moliti. Molio je zajedno i sa svojim apostolima. Upravo je divna njegova molitva za apostole na Zadnjoj večeri. Molio je za njih, za grješnike, za cijeli svijet. On, Bog, molio je za Božju djecu. Ako je Spasitelj smatrao potrebnim moliti za one, koje je htio posvetiti, zar onda nije i nama potrebno moliti za našu djecu? Mi sijemo u duše svoje djece dobro, ali Bog je Onaj, koji daje da raste. On mora sve zaliti ro-

som svoje milosti, koju vi morate izmoliti. Jednom apostoli pokušaše istjerati nečistog duha iz nekog dječaka. Nisu uspjeli. Isus objašnjava: „Ovaj se rod izgoni postom i molitvom.“ Zlo iz naše djece ne izgoni se kletvom niti samo šibom već i postom i molitvom. — Molimo li kad za sebe, da nam Bog dade, da možemo dobro odgojiti svoju djecu?

4. **Dobar primjer.** — Isus nije samo poučavao i molio, On je i pokazivao. Nije samo pričao o dobroti, On je i sam bio dobar. Nije samo učio moliti, i sam je molio. Nije samo tražio vršenje Božjih zapovjedi, i sam je po njima živio. Još jednom: On je p o k a z i v a o. A jesmo li mi takvi? Tražimo možda od djece, da budu dobri, a sami to nismo. Zapovjedamo djeci, da nas slušaju, a oni vide, da mi ne slušamo dragog Boga. Svijet je na Isusu vidio ostvareno ono, što je govorio. Da li to naša djeca vide na nama?

Isus će još jednom doći. Okupit će nas oko sebe, ali ne kao Učitelj, nego kao sudac. I ne želimo, da nam uputi tada riječi: Ivo, Franjo, Kato! brinuli ste se i uznemirivali za mnoge stvari — za sve, sve, samo niste za ono j e d i n o potrebno, za katolički odgoj svoje djece.

Isuse, koji si za nas i za našu djecu krv svoju prolio, daj nam molimo Te, da naučimo od Tebe, kako ćemo pravo voljeti svoju djecu, kako ćemo za njih naći vremena, kako ćemo se truditi pa i žrtvovati za sreću i to v j e č n u sreću svoje djece!

38. Roditelji svećenici u obitelji

Svećenik je posrednik između Boga i ljudi. Njegova je služba, da ono što je ljudsko prinosi Bogu, a ono što je Božje dijeli ljudima. On prinosi kao zastupnik Isusa Krista u ime ljudi Gospodinu Bogu Nekrvnu žrtvu Novoga Zavjeta. On dijeli Božje darove — Njegove milosti — napose po sakramentima, on ih njima posvećuje. Svećenikova je zadaća, da ljude vodi, približuje Bogu poukama, nagovorima, propovjedima. Oni trebaju i svojim molitvama, koje mole, kako u ime svoje, tako i u ime Crkve Gospodina Boga na neki način privući, spustiti ljudima. To su bitne i glavne svećeničke dužnosti. Svećenik je za tu službu posvećen posebnim sakramentom — sv. Redom.

I roditelji su u neku ruku svećenici. Oni imaju sličnu zadaću.

1. **Roditelji žrtvuju.** — Najljepša, najuzvišenija i najvrijednija svećenička služba je sv. Misa. To je žrtva, u kojoj se Ocu nebeskome prinosi Njegov Sin. Svećenik obnavlja tu žrtvu, on ponovno i ponovno po sv. Misi pomiruje i veže ljude s Bogom, ponovno ta žrtva zaslužuje neizrecive milosti Božje. — I roditeljski poziv skopčan je s mnogim žrtvama. Koliko briga, odricanja, posla imaju roditelji sa svojom djecom. Koliko se znoja od njih traži, dok postave svoju djecu na noge?! Žrtve su tu, samo ih treba prikazati Gospodinu. Nitko ne može biti dobar otac i dobra majka bez žrtava, pa kad su one već tu, zašto ih čovjek ne bi iskoristio? Uzmimo, loša je godina, a treba nabaviti ovo, ono.... Brige su to! Otac će se brinuti, ali on te brige može prikazati i Ocu Nebeskome: „Dragi Bože! Eto stisla me nevolja, muče me brige za kruh, za odijelo, za drva; teško mi je. Ali, eto, strpljivo sve primam i prikazujem Ti za svoju djecu. Ne ću psovati! Daj blagoslovi ih radi mojih nevolja! Ne ću mrmljati, ali daj, da moja djeca budu sretna, daj da mi budu dobra“. Ili zar dobra katolička majka ne bi mogla ovako moliti: „Dragi Bože! Ti vidiš, koliki je posao s tom djecom. Tvoja je sveta volja, da se ja brinem za njih. Daj mi snage, da im uvijek budem dobra katolička majka. Moja djeca nisu samo moja. Ona i tebi pripadaju. Ja se brinem i patim s djecom, koja i Tebi pripadaju. Znam, da mi za ništa ne ćeš ostati dužan. Daj, da moja plaća za trud oko djece, koja su i Tvoja, budem njihova sreća. Moj znoj oko njih prikazujem Ti s molbom, da ih orosiš svojim blagoslovom. I kad su zločesti i kad me to boli i to Ti prikazujem, Ne ću ih kleti, da ih ti posvetiš. Daj, da budu dobra i da Tebi uvijek vjerno služe.“ — Kao što svećenik svaki dan prinosi Nebeskom Ocu Nekrvnu žrtvu Sina Božjega za ljudski rod, tako moraju i roditelji svaki dan prinositi Gospodinu svoje brige, svoje jade, znoj i posao za svoju djecu. Pa kao što svakodnevno prikazivanje svete Mise pretstavlja snažni izvor milosti Božje za čovječanstvo, tako i dnevno prikazivanje roditeljskih žrtava za njihovu djecu postaje izvor blagoslova Božjeg na njihove najdraže.

2. **Roditelji vode Gospodinu Bogu.** Svećenik vodi ljude Bogu. Pokazuje put u nebo propovijedanjem, naučavanjem, savjetovanjem. Dobri, katolički roditelji to isto čine u svojoj kući. I kao što bi se svećenik iznevjerio svojoj službi, kad ne bi poučavao, nastojao, da ljudima bude vodič u nebo, tako se i roditelji iznevjeruju

svojoj dužnosti, ako i oni to ne čine. Svećenik kad poučava, mora učiti samo ono što je dobro. Djeca od svojih roditelja također smiju naučiti samo ono, što je dobro. Kakav bi to bio svećenik, koji bi ljude učio griješiti!? A takvi su baš oni roditelji, koji uče svoju djecu grijehu. Kao što svećenik propovijeda u crkvi, roditelji propovijedaju u svojoj kući. Ono, što on uči svoju župu, oni moraju učiti svoju djecu.

3. **Roditelji posvećuju.** Isus je ustanovio sedam svetih sakramenata, da njima dijeli svoje milosti, po njima posveti svijet. Povjerio je svećenicima, da dijele te tajne ljudima. Oni nas po njima posvećuju, po njima nam daju i uvećavaju ono, što je najveće od sveg stvorenog: milost posvećujuću, po kojoj postajemo djeca Božja i baštinici neba. Ali, rekli bi, ima i obiteljskih sakramenata. Ima i sredstava, kojima i roditelji mogu posvećivati svoju djecu. Zar može ostati bez učinka, kad dobri otac prije spavanja prekriži svoje čedo, kad mu na čelo utisne znak križa? Zar će biti bez ploda, ako majka svaki put, kad smjesti dijete u postelju, poškropi ga blagoslovljenom vodom? Sveto Pismo Starog Zavjeta češće spominje roditeljski blagoslov. Na pr. blagoslov, koji je Izak podijelio svome sinu Jakobu, učinio ga je nosiocem mnogih Božjih obećanja. Naš narod također zna u nekim slučajevima za roditeljski blagoslov. I sigurno blagoslov naših roditelja posvećenih svetim sakramentom ženidbe nije slabiji od starozavjetnog. Ispovjedaonica je mjesto, gdje svećenik ne samo namjesto Boga oprašta grijehe, nego i poukom, opomenom i savjetom liječi duše od najteže duhovne bolesti — grijeha. I koliko je pokornika po sv. Ispovjedi vratilo se na pravi put! Koliko je duša po sv. Ispovijedi ostalo sačuvano od grijeha!? — Trebalo bi ispovjedaonice uvesti i u naše domove. Kad bi naučili našu djecu, da nam se povjeravaju, da pred nama nemaju nikakvih tajni, onda bi i mi mogli i te kako liječiti duše svoje dece. Kad bi poznavali svaki kutić duše djeteta, ne bi doživjeli neugodna iznenađenja. Mogli bi toliko toga, što ne valja, na vrijeme spriječiti, a ono dobro njegovati. Svećeniku je od svih dužnosti možda najteža baš sv. Ispovijed. I roditeljima je baš to — ta obiteljska ispovijed — najteža, i zato je mnogi izbjegavaju. Puste djecu, napose odraslu, da rade što hoće, samo ono što je pred njima, neka je sve u redu. Djeca, mladež, redovito se nekome mora povjeriti, i ako nisu tako odgojeni, da to čine roditeljima, oni to nekad čine tko zna kome, a roditelji, koji bi sve morali znati, nemaju ni pojma. Nije jedina, a niti glavna svrha roditelja da nekako požene svoju djecu; glavno je, da im djeca izbjegavaju grijeh i žive po Božjem zakonu.

4. **I roditelji moraju biti posvećeni.** Svećenika ne može biti bez svećeničkog posvećenja — sakramenta sv. Reda. Može netko propovijedati, činiti se kao da misi, ali bez posvećenja to je nešto prazno, bez pravog učinka, jer nema nevidljive milosti Božje. Može netko odgajati svoje dijete, može ga naučiti zbilja mnogo dobra, ali na koncu konca sve je to prazno, nema onog glavnog — zalijevanja milosti Božje, nema Božjeg sudjelovanja, ako on nije za tu zadaću posvećen po sv. sakramentu Ženidbe. Dakle, da roditelji uistinu budu svećenici u svojoj obitelji, da budu pravi posrednici između Boga i svoje djece; da svoju djecu vode stvarno Bogu, moraju za to biti posvećeni Sakramentom.

Otac sv. Male Terezije htio je u samostan, htio je biti svećenik. Nisu ga primili. On se oženio, ali je ipak postao svećenik — svoje obitelji. Posvetio je petoro svoje djece, koja su mu od devet ostala na životu. Da on nije savjesno izvršio svoju dužnost, moderni svijet ostao bi bez svoje najomiljenije svetice. Danas se radi na tom, da i on bude proglašen blaženim.

O, kad bi svijet, kad bi naš narod imao mnogo takvih otaca i majki, kad bi uvijek naši roditelji kao svećenici svoje obitelji posvećivali svoju djecu, imali bismo i mi svetaca. A valjda još danas više cijenimo i poštujemo jednog sveca, nego li griješnika!

Liturgijski sastanak u Splitu

Nastojanjem O. Martina dr. Kirigina OSB, a po odobrenju našeg episkopata, održan je 1. i 2. rujna 1954. u bogoslovskom sjemeništu u Splitu *liturgijski sastanak.*

Sastanku su prisustvovali, uz mjesnog Ordinarija Dr-a Franića, preuzv. gg. M. Pušić, Ć. Banić, J. Pavlišić i mp. o. K. Nola, franj. provincijal. Ostali Ordinariji prisustvovali su po svojim delegatima. Sveukupan broj prisutnih iznosio je preko 70 svećenika iz svih krajeva Hrvatske.

U ime prisutnih biskupa sastanak je otvorio o. Kirigin, koji je predložio radno pretsjedništvo sastanka: pretsjednik kan. Marin Bezić (Makarska), potpredsjednik dr. Josip Škreblin, sveuč. prof.

(Zagreb), tajnik o. Anđelko Šimič OFM gvardijan (Živogošće).

Raspravljalo se o slijedećim temama:

1. Lajičko svećeništvo — temelj sudjelovanja u liturgiji, ref. Dr F. Franić, biskup. Iza kako je naglasio pravo vjernika, da sudjeluju u trostrukoj vlasti Krista i Crkve, posebno je obradio sudjelovanje vjernika u svećeničkoj vlasti, koja se odnosi na bogoštovlje, jer je to od osobite važnosti za liturgijski život vjernika. Protestantizam ukidanjem sakramenta sv. Reda pokušao je ukinuti razliku između klerika i laika, radi toga je crkveno učiteljstvo moralo posebno naglašavali tu razliku. Na taj način je malo po malo potisnuta u pozadinu istina o sudjelovanju vjernika u Kristovu svećeništvu. Sv. O. Pijo XII želi, da ta istina opet zasja u punom svom sjaju. Preuzv. referent je dokazao ovu istinu dokazima iz sv. Pisma, crkv. tradicije i prakse. — Predavanje je primljeno s najvećim odobravanjem i udivljenjem. Za vrijeme žive debate preuzv. Pušić je predložio, da bi se ovo predavanje štampalo.

2. Glavni pretstavnici liturgijske obnove, Dr D. Kniewald. Veleučeni g. profesor je stručno prikazao glavne pretstavnike liturgijske obnove kroz zadnjih 100 godina: 1) Obnovitelj benediktinskog reda u Francuskoj *Dom Prosper Gueranger* (18 5—1875) prvi je pokrenuo življe zanimanje za liturgijsku obnovu. Postavio je temelje obnovi liturgijske znanosti i crkvenog pjevanja. 2) *Odo Casel,* benediktinac opatije Maria-Laach, jedan od najvećih liturgijskih učenjaka u Njemačkoj, koji je napisao preko stotinu liturgijskih djela, posvetio je čitav svoj život proučavanju kršćanskih misterija. 3) *Pius Parsch,* augustinijanac u Klosterneuburgu kod Beča, najveći praktični propagator aktivnog sudjelovanja vjernika u liturgiji mnogo je učinio za liturgijsku obnovu preko liturgijskih časopisa i organizacije „Pučko-liturgijski apostolat". 4) *S. Pijo X.* kao vrhovni pretstavnik crkvene hijerarhije svojim dekretima o liturgiji, sv. Pričesti i crkv. pjevanju dao je potvrdu i nove poticaje nastojanjima oko liturgijske obnove. 5) *Dr Ivan Merz,* profesor u Zagrebu, pokazao je svojim životom, kako sudjelovanje u liturgiji uspješno izgrađuje pravi kršćanski karakter. Potpomagao je liturgijsku obnovu svojom doktorskom disertacijom, mnogobrojnim člancima i predavanjima, a osobito praktičnim radom.

3. Proučavanje naše liturgijske starine, Dr. D. Kniewald. Upozorivši na rad oko proučavanja liturgijske starine po svijetu, predavač se posebno zaustavio opisujući veliko blago naše liturgijske starine. Uz ostalo posebnu je pažnju obratio liturgijskim spomenicima Zagreba, Siska i Splita, te je naglasio, kako bi bilo vrlo važno, da bi se našlo što više stručnjaka među našim svećenstvom, koji bi se posvetili proučavanju naše liturgijske starine, jer je za nas sramota, da stranci izdaju naše kodekse. Budući da je u predavanju bilo govora o bosanskim bogumilima, razvila se o tom živa debata. Debatiralo se također o zapisivanju naših hrvatskih crkvenih napjeva.

4. Ideje vodilje enciklike „Mediator Dei" o. Jure Radić OFM. U ovom predavanju prikazano je što liturgijska enciklika „Mediator Dei et hominum" u pogledu nastojanja oko liturgijske obnove a) osuđuje, b) što naređuje, c) što preporučuje, d) što dopušta, e) što uči i f) što posebno traži od biskupa. Premda je ova enciklika osudila neke zablude, ipak je njena glavna svrha, bila, da potakne kler i vjernike, da pod vodstvom hijerarhije, *što intenzivnije sudjeluju u liturgiji i žive liturgijskim životom.* Predavač je naglasio, da se za liturgijsku obnovu ne može više učiniti, nego li proučavati i u djelo provoditi nauku ove enciklike. — Za vrijeme debate posebno je naglašeno, da treba osobitu pažnju obratiti na ono, što sv. Otac traži, da za vrijeme sv. Mise svi vjernici zajedno s Kristom i sami sebe prikažu.

5. Liturgijski problemi po svijetu, o. M. dr. Kirigin. Predavač je istakao, da su po smjernicama sv. Oca Pija XII. i općem uvjerenju biskupa i stručnjaka nužne neke reforme u liturgiji, kako bi se ona više približila i koristila puku. Na primjeru obnovljenog Uskrsnog Bdjenja predavač je ustanovio, da će se te promjene izvršiti po ovim načelima: 1. povratak k izvorima u koliko odgovaraju našem vremenu; 2. što veće aktivno sudjelovanje puka, 3. što dublje shvaćanje i proživljavanje liturgijskih misterija. U drugom je dijelu iznio promjene, o kojima se sada u svijetu najviše govori: 1. obzirom na živi jezik, 2. o sv. Misi, 3. oficiju, 4. o crkvenoj godini i 5. o Velikom Tjednu. Sve će promjene izvršiti jedino kompetentna sv. Stolica, a na nama je, da u smislu enciklike „Mediator Dei" svim silama upotrebimo neizmjerno blago, što ga imamo u rukama i koje će nam sv. Crkva još pružiti, kada i kako ona pod vodstvom Duha Svetoga bude smatrala najkorisnijim. — U debati su istaknuti neki nedostatci u liturgijskom odgoju po našim sjemeništima.

6. Obavljanje Uskrsnog Bdjenja kod nas, J. Pavlišić, biskup. Preuzv. predavač je zanosno opisao bdjenje kod prvog židovskog Vazma — izlaska iz Egipta, zatim kod Kristovog Vazma — prelaska s ovog svijeta k Ocu, te napokon istak-

nuo prikladnost i potrebu bdjenja kod našeg Vazma — priprave prelaska s ovog svijeta u vječnu domovinu. Na koncu je referent sam donio izvještaj o uspjesima i poteškoćama obavljanja Uskrsnog Bdjenja u svojoj biskupiji. — Iza ovog predavanja pojedini referenti donijeli su slične izvještaje za druge naše biskupije: za Đakovo Ćiril Kos, duhovnik sjemeništa; za Istru Bogetić Ante, duhovnik sjemeništa; za Krk Toljanić Ante, župnik Punat; za Šibenik preuzv. Banić; za Split i Dubrovnik O. Anđelko Šimić, gvardijan, Živogošće; za Hvar preuzv. Pušić. — U dugoj i živoj debati, u kojoj je sudjelovala većina prisutnih, raspravljalo se o mogućnostima i poteškoćama obavljanja Uskrsnog Bdjenja. U debati se posebno istakao biskup Pavlišić, koji je uvjerljivim razlozima pobio mnoge prigovore u pogledu održavanja Uskrsnog Bdjenja i skrenuo pažnju na mogućnosti, ljepotu i korist, što je donosi ovo Bdjenje, ako se pripremi i obavi u duhu liturgijske obnove.

7. **Liturgijsko propovijedanje.** M. Pušić, nadbiskup. U ovom predavanju istaknuta je potreba propovijedanja o liturgijskim temama. Vjernicima treba često tumačiti sv. obrede, napose sv. Misu, a osobito kako će kod nje aktivno sudjelovati. Razlog zašto vjernici slabo razumiju liturgijsku molitvu i kod nje nedovoljno sudjeluju treba prije svega tražiti u nedovoljnom zanimanju svećenika za liturgijsku obnovu.

*

Liturgijski sastanak u Splitu bez sumje je važan korak na putu liturgijske obnove kod nas Hrvata. To je bio živi poticaj, da svi uložimo što veće nastojanje, kako bi „iz dana u dan postao sve veličanstveniji sveti hram u kojem se božanskom veličanstvu iskazuje ugodno i dostojno štovanje“ (Enc. „Mediator Dei“).

Pobjeda Kraljevstva Božjega na Zemlji

Pobjedu kršćanstva nad neprijateljskim silama — ocrtao je sv. Ivan Evandjelista u proročkoj knjizi *„Otkrivenje“* ili u Apokalipsi. Kako je neposredna svrha apostola Ivana bila, da utvrdi u vjeri kršćanske općine u Maloj Aziji, tako je daljnja svrha te knjige, da ulije pouzdanje, smirenost i uvjerenje u duše kršćana za ona vremena, kad se tijekom stoljeća podignu oluje protiv Crkve Kristove i njezine nauke. A dobro znamo, da takvih oluja i teškoća nije uzmanjkalo sve od prvih početaka do današnjega dana. Jednako smo sigurni, da ih ne će ponestati sve do konca svijeta. O tom što se zbivalo u životu Crkve — govori nam crkvena povijest; a o tom, što će još sv. Crkva imati podnijeti — nitko ne zna reći ništa pouzdano. Tek — „Otkrivenje“ daje razumjeti: da vjernici i sljedbenici Isusove nauke nemaju strahovati pred ničim! Pala je Njegova riječ: „I vrata je paklena ne će nadvladati“ (Matth 15,18), makar se toliko puta činilo, da se drmaju stožeri zgrade svijeta.

1. — Najnoviji pokusi s hidrogenskom bombom — uznemirili su ponešto ljude. I mjerodavni i nemjerodavni uzimaju riječ, te podsjećaju na mogućnost skoroga svršetka svijeta. Pri tom, dakako, djeluju ne samo prošli povjesni događaji, nego i svetopisamske slike iz „Otkrivenja“ na psihološko raspoloženje širih slojeva. A ne manjka također ni službenih proroka o skorom svršetku svijeta, kao što su adventistički sektarci (i po našim krajevima) i t. zv. „svjedoci Jehove“. Ovi, kako znamo, idu čak tako daleko, da prorokuju i dane u koje bi se imala odigrati svjetska tragedija. Poznato je također, da su pomišljaji o zbivanjima pri koncu svijeta nadahnjivali neke pisce, koji su kod toga mogli dati maha svojoj fantaziji i dočaravati svojim suvremenicima i njihovim potomcima slike, za koje se nisu mnogo brinuli, da li odgovaraju ili da li će odgovarati stvarnosti. Tako roman od *Bensonu* („Gospodar svijeta“), od *Rosny-a* („Smrt zemlje“) i dr. A neuravnoteženosti su u tom smjeru mnogo pridonijela sjećanja na proročanstva francuskog astrologa i liječnika *Nostradamus-a* (1503-1566) kao i proročanske izjave o papama (od Celestina II. do konca svijeta,) što ih krivo pripisuju *sv. Malahiji*, nadbiskupu, reformatoru i organizatoru Irske (1094-1148).

Ima i drugih razloga, koji su bliži našim suvremenicima, a mogu živo uzbuditi njihove duše. Uvijek je suvremeno pričanje što ga donosi evanđelista Matej u glavi 24. svog evanđelja. Tamo je govor o razorenju Jeruzalema, ali i o ponovnom dolasku Kristovu na svršetku svijeta. Veliki dio vjernika ne shvaća točno pojedinosti i ne odnosi ih onako kako treba, da se smisao ne poremeti. Iz činjenice, da će konac svijeta nadoći, kad se bude „kraljevstvo Božje naviještalo po svem svijetu,“ misle neki, da je tome *sada* vrijeme; velika odmetnuća od prave vjere,

kažu, eto su na redu; ratovi također; poplave, prevrati i stradanja — nisu već takva rijetkost. Židovi su konačno gospodari Palestine . . . A upravo pričanja o razorenju atomske, pa pogotovo hidrogenske, bombe — kao da podsjećaju na ono što „Otkrivenje" govori u gl. 8 i 9. o sedam anđela sa sedam trubalja:

„Kad prvi zatrubi posta tuča i oganj pomiješan i pade na zemlju i *trećina zemlje izgorje* i izgorje svaka trava zelena Kad drugi anđeo zatrubi — kao velika gora ognjena zapaljena bačena bi u more, i *trećina mora postade krv:* tako da umrije trećina stvorenja, koje živi u moru i propade trećina lađi . . .

I treći anđeo zatrubi i pade s neba velika zvijezda, koja je gorjela kao svjetiljka i pade na trećinu rijeka i na izvore voda . . . i mnogi *ljudi pomriješe od vode,* jer bijahu gorke.

Kad četvrti anđeo zatrubi udarena bi trećina sunca i trećina mjeseca i trećina zvijezda, da je *pomrčala* . . .

Kad je peti anđeo zatrubio vidjeh zvijezdu, gdje pade s neba na zemlju . . . i otvori izvor ponora i uzide *dim od izvora* . . da je potamnilo sunce i nebo . . .

Kad je šesti anđeo zatrubio . . . odvezana su 4 anđela, da *ubiju trećinu ljudi,* koja pogibe od ognja i od dima i od sumpora, što izlazaše iz usta njihovih . . .

Kad je sedmi anđeo zatrubio zaoriše jaki glasovi na nebesima govoreći: Zadobio je kraljevstvo Gospodin naš i Krist njegov i kraljevat će u vijeke vjekova.."

O posljedicama atomske bombe bačene god. 1945. u Japanu — zabilježila je povijest, što je trebalo zabilježiti. A o posljedicama hidrogenske bombe bačene pred više mjeseci — pričaju se pojedinosti, koje uistinu mogu uzbuditi duhove.

2. — *Pa ipak treba sve uzbudljivo maštanje, što se tu i tamo javlja, svesti na pravu mjeru.* Ako objektivno promotrimo sve što je s rečenim u vezi — doći ćemo do uvjerenja, da ne postoje nikakvi dostatni razlozi za neko uzbuđenje, a najmanje za neko prorokovanje o blizom svršetku svijeta. Istina, pred par godina je knjižara P. Téqui u Parizu objelodanila jednu knjigu pod naslovom: L'heure va-t-elle sonner? („Otkucava li čas?"). gdje je očito anonimni autor (R. Clairfeu) pokušao ustanoviti, da bi svršetak života na ovom našem planetu mogli očekivati tamo negdje oko godine 2.100 ili nešto kasnije. Njegov se zaključak temeljio na proročanstvima starijeg i novijega datuma, na viđenjima i izjavama svetih osoba, a djelomično i na zaključcima (po analogiji) pojedinih prirodoslovnih stručnjaka. Ali u pitanju o kojem je riječ — vrlo mnogo odlučuje osobno nastrojenje pojedinaca ili njegovo predhodno raspoloženje za povlačenje zaključaka, koji nemaju dosta čvrste podloge. Usvajam mišljenje, da bi na ozbiljno neko raspravljanje o blizom koncu svijeta trebalo odgovoriti s časopisom „Ecclesia„ (mart 1954) da za pozitivan odgovor ne postoje uvažənja vrijedni razlozi.

a) Sa znanstvenoga gledišta se ne može tvrditi, da bi u dogledno vrijeme moglo ponestati zraka ili vode u našoj atmosferi niti da bi nastupila prevelika toplina, koja bi dovela do katastrofe; a jednako tako nam ne prijeti ni neki sukob planetarnih tjelesa. Povjesno - društveno stanje kolikogod bilo burno i rastrovano — nipošto nije takvo, da mu ne bi u povijesti našli para. Ono vrijeme, kad je pisano „Otkrivenje" (Apokalipsa) — zar nije izgledalo kao da se bliži sudnji dan? A invazija istočnih naroda u Evropu, rušenje starog svijeta i propast rimskoga carstva — nije li izbacilo iz ravnoteže i Kasijana (†435) i sv. Grgura Velikoga (†604)? Bilo je pojedinaca, koji su radi svoga sveta života vršili velik uticaj ne samo na svoje suvremenike nego i na svoje potomke kroz dugo vrijeme. Takav je jedan bio cistercitski opat *Joakim iz Fiore* (u Kalabriji), koji je živio od godine 1145-1202. On je svojim povjesno-proročkim razmatranjima i propovijedima držao svijet dugo u psihozi o blizom svršetku svijeta . . . A što da kažemo istom o pojavi, koja je nastala nad ona dva japanska grada, kad su se na njih survale atomske bombe?

Propadao je i propao je *dio svijeta,* ali tim još nije propao *svijet!* Iako nuklearna energija može opustošiti svijet i uništiti ga u dobrom dijelu — ona ne može uništiti sav ljudski rod! Ne može ga u pravom smislu riječi utamaniti ili iskorijeniti A kad to ne može — još je uvijek daleko konac svijeta!

b) S gledišta sv. Pisma nemamo nikakve poteškoće u tom pitanju. Da će se zbiti pojave, o kojima se u sv. Pismu govori — o tom ne sumnjamo. Ali kad će se zbiti — o tom ništa ne znamo. Što više znamo pouzdano samo to, da nam je zapisano:

"O danu onom i času *nitko* ne zna, ni anđeli nebeski, nego samo Otac moj. Kao što je bilo u dane Noine, tako će biti kad dođe Sin čovječji . ." (Matth 24, 36, 37).

„A ovo znajte: kad bi domaćin znao, u koju će uru doći tat — bdio bi i ne bi dopustio potkopati svoje kuće. I vi budite spremni, jer u koji *čas ne mislite* — doći će Sin čovječji" (Luc 12, 39, 40).

Istina, rečeno nam je, da se učimo iz pojava u prirodi, po kojima zaključujemo, kad će proljeće ili ljeto. Ali iz tih se slika ne da ništa zaključiti sa sigurnošću, a najmanje prorokovati s nekim umišljanjem ili čak zahtjevom, da se i drugi ravnaju prema tome. Naprotiv — potrebno je vjernicima otvoriti oči i predusresti bilo njihovo bilo tuđe pozivanje na sv. Pismo, pa ih uputiti na ono,

što je nedvoumno jasno kazano i o čemu je Crkva dala svoje mišljenje. Nestručni su tumači sv. Pisma — uvijek zabasali na krive staze.

c) *Bogoslovsko gledište* u pitanju konca svijeta i događaja, koji će se pri tom odigrati — vrlo je jednostavno i praktično. Za svakoga je čovjeka konac svijeta — njegova osobna smrt! Stati pred svoga Stvoritelja — i primiti plaću za svoja djela u ovom životu — to je za pojedinca sudnji dan. Očitovanje sile, moći i slave Spasiteljeve u „dan onaj grozni, kad se budu potresla nebesa i zemlja“ — mi ćemo samo pojačati, ukoliko ćemo biti dionici ili Njegove ljubavi ili Njegove pravednosti. Onda će se ta moć i slava i javno očitovati — upravo za svaku i pojedinu dušu. I radi toga treba da kršćanin — katolik bude s jedne strane oprezan, a s druge strane da ne bude odviše znatiželjan. Oprezan: kad govori ili tumači što mu je za sada još sakriveno; a skroman i smiren, kad ne traži, da znade više, nego što je Spasitelj smatrao potrebnim, da nam objavi. Svakako je ono, što znamo — dostatno, da zadovolji znatiželju duše, koja ima pouzdanje u Krista.

Svećenik u društvu

Napisao Kardinal Suhard, nadbiskup pariski

(Nastavak 21)

Zaključak

Na početku ovoga pisma tražili smo od vas, predraga naša braćo, da bacite pogled na svijet. I ustanovili smo strahoviti uložak onoga, čim on danas postaje. Jer, u jednu ruku nosi ga razmah otkrića i iznašašća, u čemu kršćanin prepoznaje s radošću zakoniti nastavak stvaralačkog rada Božjeg. Ali obratno, vidimo s tjeskobom, kako se sve više širi pukotina, koja puca s jednoga kraja čovječanstva do drugog, rastavljajući ga u dvije neprijateljske gromade. U mjerilu pojedine zemlje, kao i na internacionalnom polju, sve veća neprijaznost prijeti, da će se pretvoriti u otvoreno neprijateljstvo. Duhovi se već ogledaju, duše su se već zatvorile. A Evropa, još krvareći gubicima i ruševinama, kao granica između dva svijeta, slična je otvorenoj rani, kojoj se oba kraja ne bi mogla približiti.

To je zato, što ovome svijetu i razmahu, koji ga je obuzeo, nedostaje upravo ono, što bi omogućilo u isti mah i da se dovrši i da se izmakne katastrofi. Nedostaje mu živo cjepivo, koje se uvlači u najdublju bit čovjeka, radnika svijeta, i ostvaruje njegovu osnovu, izdižući je je beskrajno i uništavajući u njoj sve, što je nečisto i grešno.

Tu zadaću posredništva i obraćenja može izvesti samo Crkva. A u Crkvi pripada ona svećeniku, posebice po vlasti i po misiji. Da vam to bude shvatljivije, upravili smo vam ovo pismo.

Htjeli bismo na završetku okupiti svoja razmatranja oko nekoliko *slika*. Posudit ćemo ih od Žrtve Mise i od obreda Ređenja. Ponijet ćete u društvo, u kojemu živimo, stanovite geste sve, ćenika, kao simbol njegove veličine i njegove uloge.

Prostracija

Prvi je simbol prostracija. „Neka svi padnu ničice“, poziva biskupov asistent ređenike, što su se okupili oko njega (Pontifikal, ređenje subđakona, đakona, svećenika). I budući se svećenici jednim te istim pokretom ispruže na tlu svetišta, u nepomičnosti i šutnji smrti. Smrti, koju im je sama Crkva upravo stavila u dužnost. Smrti, koja prema različitim slučajevima začuđuje ili raduje ljude: svećenik je mrtav! Živimo bez njega! Ne treba nam svećeništva. Društvo je samo sebi dosta!

Svećenik obavlja svaki dan taj gest, koji ga poništava. Ta „smrt svijetu“ nije za svećenika prolazan čin. To je trajno stanje, žrtva, koja se nastavlja. I svaki čas čuje on zabadanja, koja se rugaju njegovoj žrtvi kao samoubojstvu ili ludosti. Dok on sebe prikazuje kao žrtvu, prolaze civilizacije, idu ljudi, bešćutni i oholi gledaoci njegova dragovoljnog poništavanja. Trajna pouka: svećenik jest i bit će uvijek na neki način mrtvac među živima.

Ali uskoro, kad su prošnje Litanija učinile, da je na njih sišla molitva Svih Svetih, ređenici se poput Petra, Jakova i Ivana poslije vizije na Taboru, radi koje su „pali ničice na zemlju“ (Matth 17,6), ustanu i „gledajući na sve strane, ne vide više nikoga, nego samo Isusa“ (Luc 9,8). Pošto ih je biskupovo posvećenje učinilo svećenicima — oni odlaze po svijetu „preobraženi“ prema slici Kristovoj, nosioci njegove ljepote, nosioci božanskih njegovih ovlasti.

Možda će ih tada snalaziti napast, da se posluže svojom moći „da spuste vatru s neba" (Luc 9,54) na nevjerni grad, kako bi što prije i što sigurnije spalili opći grijeh. Ali Krist će ih glasom Crkve odvratiti od toga (Luc 9,55). Jer ako svećenik kao Krist ima misiju, da istjera iz hrama svaku trgovinu, svaku hipokriziju, ako ga je Bog postavio na zemlju, da „ruši i čisti", učinio je to i zato, da „izgradi i zasadi" (Jer 1,10). Sin Božji nije pozvao u pomoć „legije Anđela" (Matth 26,53). On je sebe učinio slugom i robom, da iscjeljuje i spasava. Tako je i sa svećenikom. On će se služiti svojom božanskom moći samo da bude pastir izgubljene ovce, liječnik ranjenih duša. I on je poput svog Učitelja došao, da donese „mač na zemlju" (Matth 10,34). I on je spasitelj, prolijevajući svoju krv. No ta krv nije krv drugih, to je krv jedinoga Otkupitelja, s kojom on miješa vlastitu svoju krv. Doklegod bude svećenika, ne će prestati teći krv, koja krsti svijet.

Podizanje

Drugi nam simbol daje Misa. Svećenik, držeći Hostiju, koju je upravo posvetio, uzdiže je kao prizor svijetu i kao prinos Bogu, gestom, koji pokazuje sav napon njegova htijenja i njegove molitve. Ono, što on prikazuje, nije više pšenično brašno. To je Isus Krist, ali nije sam. S Njim i u Njemu, na čijemu je on mjestu, svećenik raskriljenim rukama uzima svijet, nosi ga i uzdiže, da se on uzdigne sve do Boga. On ga prikazuje njegovu svijetlu, njegovoj toplini, njegovoj milosti, njegovu oproštenju. On ga pokazuje Njemu, da on izbriše sve mrlje, sve nedostatke. On moli vrhovno Veličanstvo, „da ne gleda njegove grijehe, nego na vjeru svoje Crkve" (Kanon Mise, Molitva prije Pričesti). On podsjeća Stvoritelja na njegovo stvorenje. Oca podsjeća na „djecu njegove srdžbe" (Eph 2,3), da ih učini svojim „posincima" (Rom 8,15; 8,23; Eph 1,5). On uzima društvo u svoje ruke, da ga vrati njegovu Bogu, da nadoveže veze s Njim, da uspostavi prijelaz i most. Taj svećenički gest može društvo prezirati ili pobijati. On ostaje bitni gest općeg Spasa. Providencijalno sklonište od „srdžbe, koja dolazi".

Uzdižući Hostiju, svećenik uzdiže s njom svijet. On ga otima njegovoj pokvarenosti. On ga vodi k njegovu najvišem cilju, njegovu utoku, iz čistog milosrđa, u srcu Božjem.

Pričest

Bog nađen, put do njega uspostavljen, ali i Bog dan, razdavan, „jeden". Svećenik na kraju Mise silazi među ljude, da im dade Pričest. To što im on dijeli, nije neki osjećaj, nije samo zemaljska ljubav. To je Osoba, živa Ljubav. Drugi nego on, dirnuti mržnjom ili osamom ljudi, uzimaju sebi kao zadaću slogu ljudskog roda. Koristan napor, ali samo pokušaj. Krhka zgrada, nažalost često opasna, radi razočaranja, koje dolazi iza prvog zanosa. Svećenik pozna te želje, te dirljive napore oko općega sporazumijevanja. On im je sklon, on ih pomaže. Ali on zna, da su one samo figure i da samo on drži u rukama životno jedinstvo. Glavari naroda, poslije ubitačnih ratova zazivanju, traže ili pripravljaju mir. Ali samo ga svećenik daje, zaista ga stvara i produžuje. On ide od duše do duše, dozivajući glad na zemlji i zasićujući ga, a da nikada ne iscrpe svoj ciborij. Ti ljudi, svake rase, svake boje, svakog jezika bili su, prije nego što su ušli u hram, podijeljeni, razdruženi, neprijatelji. Ali svećenik je za Svetim Stolom učinio od njih braću, prijatelje. A kad iziđu iz Katedrala, postali su samo jedan narod. Po Isusu Bog se služi svećenikom, „da ujedini Židove i pogane, i da tako dva stada okupi pod jednim te istim pastirom, nerazrješivim vezom ljubavi" (Molitva za posvećenje kuće).

Taj čovjek, koji umire, da njegova braća žive, koji pere svemir u Krvi Isusovoj i čini da ga njegov Otac primi, taj službenik jedinstva i mira, zar će se o njemu reći, da je prebjeg?

Civilizacije slijede jedna za drugom. Narodi se razvijaju i iščezavaju „sa svojom moći i slavom". Svećeništvo ne prolazi, ono vjekovječi na zemlji u skromnoj vanjštini, u plemstvu kraljevske dinastije, koja ne pozna interregnuma. Taj neobični čovjek, što ga njegovi suvremenici označuju kao arhajična, uvijek je aktuelan, uvijek nov. Optužuju ga, da je okasnio. U stvari, on pretječe svoje vrijeme. On predviđa, predskazuje, pripravlja. Anticipira, nadilazi sve napretke, sve humanizme, pokazujući ljudima neprestano Krista „Novoga Adama" (1 Cor 15,45) i stvarajući ih za Njegov transcendentni Život. Ali zato, što on govori vječnim jezikom, ne udostojavaju se, da ga slušaju.

Smatraju ga dalekim, jer se ne drži običajnih konvencija Drže ga indiferentnim, jer šuti, jer se sabire, a „on smatra čitavi svijet svojom župom". Nezahvalni grad ne zna, da on bdije nad njim (Is 21,11). On se ne brine za toga čuvara, koji ga štiti u noći (Is 62,6). On mu nije zahvalan za to, što mu on daje život.

Vječiti paradoks svećenika. On nosi u sebi opreke. On pomiruje, uz cijenu svoga života,

vjernost Bogu i vjernost čovjeku. On se čini siromašan i bez snage. I zaista, nema ništa slabije od svećenika. On nema u rukama ni političkih sredstava, ni finansiske potpore, ni oružane sile, kojom se drugi služe, da osvajaju zemlju. Njegova je sila u tom, što je bez oružja, i što „može sve u Onome, koji mu daje snagu" (Phil 4,13). To znači, da on, u nezavisnosti, koju mu daje njegova nezainteresiranost, ide k onima, koji trpe, k onima, koji ne znaju, k onima, koji padaju. Nema u povijesti ništa manje, ništa prezrenije, ništa više pobijano od svećeništva. Pa ipak se pred njim poklekne. Znaju to dobro oni, koji bi htjeli jednom zauvijek izmesti s ovoga svijeta Crkvu Božju! Do kraja vremena svećenik će biti najomiljeniji i najomraženiji među ljudima, najutjelovljeniji i najtranscendentniji, najbliži brat i jedini Protivnik! Do kraja vremena njegov misterij, — koji i za njega samoga ostaje divnom zagonetkom, — prodirat će kroz debele naslage događaja i civilizacija i bit će veliko svjedočanstvo nevidljivoga Kraljevstva. To znaju svećenici, kad se prvi puta uspinju k Oltaru, oni znaju, da će do svoje smrti biti „znak oporbe", svjetlost za djecu svijetla, a mrak za sinove noći.

A ovdje treba doći do posljednje riječi, do riječi, koja je ujedno prva!

Svećeništvo je izumila Ljubav, ono je sama Ljubav, posljednji pronalazak Gospodinov.

I Ljubavlju se razjašnjava sve u svećeniku. Drugi su iz društva odabrali slavu, novac, užitak. Drugi posvećuju svoj život tome, da proučavaju, da zapovijedaju, da osvajaju. Svećenik je sve ostavio, sve napustio, sve dao. On se odriče svakog dobra. On se odriče sama sebe. Ali ima nešto, što on traži, što ne će napustiti ničemu za volju, dobro, što ga on hoće za sebe upornim htijenjem: u ljudskom je društvu on odabrao Ljubav. On je to odabrao za sebe više od svega ostaloga. On to hoće za svoju braću, koja su postala jedino njegovo dobro.

A to dobro bez povratka, ta najviša vrednota, koja rješava vlastite opreke u svećeniku, ujedno je i tajna njegove uloge na zemlji. U njegovim posvećenim funkcijama sve se osniva sve se slijeva u Ljubavi. Ona stvara jedinstvo svećenika. Ona je njegova snaga. Tom polugom diže on svijet.

Neka ta izvjesnost ispuni duše naših svećenika. Neka ona struji s njih poput kakve zaraze. Neka ona bude svijetlo i život kršćanima, neka bude našoj braći nevjernicima kao neka napast, koja podmuklo potkapa čežnju za povratkom!

I neka se Krist, kojemu jedinom pripada po pravdi naslov i stvarnost Svećeništva, udostoji učvrstiti kod tih zemaljskih svećenika i neka nadahne onima, koji će ih naslijediti, čast, milost i radost, što spasavaju svijet, postajući u tom svijetu službenicima Ljubavi!

Molitva

„Oče, objavio sam Tvoje ime ljudima, što si mi ih dao iz svijeta. Bili su Tvoji i Ti si mi ih dao i čuvali su Tvoju riječ... Za njih se molim... Oče sveti, čuvaj ih..., da budu jedno, kao što smo mi... Dao sam im Tvoju riječ i svijet ih je zamrzio, jer nisu od ovoga svijeta... Ne molim da ih uzmeš iz svijeta, nego da ih čuvaš oda zla. Kao što si ti poslao mene u svijet, ja sam poslao njih... Posveti ih u istini.

Ne molim samo za njih, nego i za one, koji će na njihovu riječ vjerovati u mene, da svi budu jedno u nama... i da u njima bude Ljubav, kojom si Ti ljubio mene". (Jo 17,1 sq).

Dano u Parisu, s našim potpisom, pečatom našega grba i protupotpisom Kancelara naše nadbiskupije, na Veliki Četvrtak 14. travnja 1949., na svetkovinu Gospodnje Večere.

† *Emanuel, kardinal Suhard,*
nadbiskup pariski

VIJESTI

Koliko je papa — proglašeno svetima? Do 313 godine, kada je car Konstantin Milanskim ediktom dao kršćanstvu slobodu, živjelo je 32 pape. Svi su oni sveci, i svi, osim trojice, mučenici. — Od 313 — 1000 godine živjelo je 108 papa, od kojih 41 svetac, među njima dva mučenika. Od godine 1000 do danas samo je pet papa kanonizirano: i to: Leo IX, ('054) Grgur VII (1078), Celestin V (1296), Pijo V (1572) i Pijo X (1914).

Zanimivo, je nadalje da je papa Pijo X dvijestoti svetac koji je proglašen sudskim postupkom što ga je uveo papa Siksto V. Prvi takav postupak je bio dovršen 1594 za pape Klementa VII. Papa Pijo IX kanonizirao je 42 sveca, Leo XIII 18, Pijo X 4, Benedikto XV 4, Pijo XI 30, a Pijo XII dosad 33.

Iz Koreje stižu vijesti da ima ondje velik pokret za stupanje u katoličku vjeru. U pokrajini Seula i Taitjena misijonari krštavaju po gru-

pama od 100 i 50. Postavlja se novo pitanje, kako će moći njihove male crkvice primiti toliko novih vjernika.

Prigodom nove burmanske godine pretsjednik vlade U NU je tražio, neka svako pazi da se respektira pravo svake osobe, da prakticira svoju vjeru. Katolici su aplaudirali ovim plemenitim riječima.

„Katoličko društvo istine“ (Catholic Truth Society) u Engleskoj slavi ove godine 60 godišnjicu svoga opstanka. U prošloj godini raspačalo je 2,5 miliona primjeraka svojih knjiga. Društvo se osnovalo da zaustavi bjesomučnu neprijateljsku propagandu. Danas je takva propanda uglavnom utihnula, pa je stoga društvo usmjereno da obavještava i poučava čitaoce o katoličkom stanovištu prema najraznovrsnijim savremenim pitanjima. Tako dobronamjerne nekatoličke čitaoce privodi u krilo katoličke Crkve.

Memorandum katoličkih biskupa Holandije. U nedjelju 30 maja o.g. na crkvenim vratima mogla se dobiti brošura sa 48 stranica koja sadržava memorandum katoličkih biskupa Holandije, u kojoj natpastiri određuju katoličko stanovište prema važnim aktuelnim državnopolitičkim pitanjima. Taj opširni dokumenat je pobudio u holandskoj javnosti živo interesovanje.

Natpastirski dokumenat se dijeli u tri dijela. U prvom raspravljaju biskupi o dužnostima katolika u javnom životu, u drugom razmatraju savremene socijalne probleme holandskog katolicizma, a u posljednjem odjeljku podvrgavaju kritici moderne zablude.

Već u uvodu biskupi osuđuju pogrešno odvajanje religije od života, koje često pokazuju katolici u javnom životu. Istovremeno pozivaju na opreznost pred krivo shvaćenim spiritualizmom te pozivaju vjernike, da nije dovoljno da misle samo na svoje osobno posvećenje, nego treba da pristupe odvažno radu da se opet čitavi svijet pridobije za Krista. Prelazeći na unutarnjepolitički socijalni položaj, biskupi pozivaju holandske katolike da izrade opširan socijalni program, koji moraju onda ostvariti u javnom životu pomoću sindikalnih organizacija kršćanskog pravca i katoličke narodne partije. Konačno se šest biskupa suočava s opasnostima ateističkog humanizma, kako se održava u modernom Maltuzijanizmu ili u kontroliranom porodu ili razvodu braka. U toj vezi hijerarhija obnavlja već raniju zabranu članstva u kominformovskoj partiji, te opominje katolike neka ne pripadaju lijevo orijentiranoj partiji iako pripadništvo toj političkoj struji nije izričito zabranjeno.

Muka Isusova. U Parizu se pred crkvom Naše Gospe davala gluma: „Pravi misterij Muke Isusove“ u režiji Piera Aldebert-a po skraćenoj verziji jednog domaćeg djela. Na podignutim tribinama bilo je mjesta za 10 000 gledalaca. Upotrebljena su sva moderna sredstva: 60 mikrofona, 25 glasnogovornika, 30 megafona. Prenosilo se i zvonjenje 50 zvona iz Crkve Naše Gospe u Rouenu.

Bijeli oci i bolesnička njega u Africi. Ovaj red, koji je osnovao kardinal Lavigerie, upravlja u Africi 1953 g. 20 domova za gubavce sa 3 441 gubavcem, 58 bolnica sa 70 256 bolesnika. U 85 porodilišta rodilo se 24 845 dece. Po domovima, azilima, bolnicama i porodilištima rade prije svega Bijele sestre koje je isto osnovao kardinal Lavigerie.

Razbio Kristov kip i došao u zatvor. „Prezir vjerskog osjećanja ljudi ne može se oprati novčanom globom“, izjavio je jedan javni tužilac u Njemačkoj, kad je stajao pred sudom Oto W. elektromonter; ovaj je razbio na jednom križu pokraj druma 1,5 m visok Kristov lik. Optuženi se branio da je bio pijan i uzbuđen zbog gubitka bicikla. Sud ga je osudio na tri mjeseca zatvora.

„I biskup je građanin“, te ima kao takav sva prava jednog građanina, pa i to, da može kazati svoje mišljenje o izborima, izjavio je Pandit Nehru, ministar pretsjednik Indije u Travancore-Cochin. Tamošnja kominformovska partija se žalila na pastirsko pismo katoličkih biskupa i njihove govore, da tobože prelaze na političko područje. Pretsjednik je još izjavio: Nemoguće je religiju potpuno odvojiti od politike.

Kominformovsko tumačenje raspeća. U jednom njemačkom časopisu sovjetske zone opisuju se slike u crkvi sv. Egidija. Između ostalog se tumači slika žalosne Majke Božje sa mrtvim Isusom u krilu ovako: „koga je tadašnja vladajuća klasa u Palestini uz saradnju rimskog okupatora u zemlji ubila zato, što je njegov nastup pretstavljao opasnost za njihove privilegije i slabio njihovu vlast“.

Kristu Radniku posvećena crkva se nalazi u industrijskom kvartu Porto Agherita u Veneciji. Prije kratkog vremena ju je posvetio mletački patrijarh i kardinal Roncalli. Posvećenju su prisustvovale državne i gradske vlasti kao i zastupnici radnika sa traktorima i kamionima. „Ideja Krista radnika ima danas u vremenu nabujalog materijalizma mnogo da kaže svim slojevima“, zaključio je kardinal.

Vlasništvo i naklada Biskupskog Ordinarijata u Đakovu — Glavni i odgovorni urednik: Dr Zvonimir Marković — Uredništvo i uprava Đakovo, Strosmayerov trg 6. — Pretplata godišnje 400.— Din. — Broj čekovnog računa 573-T-86 — Tisak Grafičko preduzeće „Jovan Popović“, Beograd, Albanska 17